

Inostranstvo ili Srbija – rezultati ankete – anonimno

struka	Sa koliko godina si prvi put otišla/otišao i zašto?	Gde si sve živela/živeo?	Prednosti van?	Prednosti ovde?	Mane van?	Mane ovde?	Tvoj zaključak
marketing	Sa 20.godina na treću godinu studija u Americi kada sam dobila UGRAD stipendiju.	Živela sam u Beogradu, Njujorku, Londonu, Dubaiju, Kipru i Abu Dabiju.	Usavršavanje, networking, putovanja.	Porodica, prijatelji, povoljne cene života, doprinos društvu.	Usamljenost. Konstantan osećaj neprilagođenosti. Stalno preispitivanje šta gubiš, a šta dobijaš.	Životarenje kao umetnost življenja.	Život ovde ili van je jedna duboko lična odluka i niko neće moći da donese za vas.
programiranje	20	Svedska, Danska	Nije Srbija	Jeste Srbija	Mentalitet ljudi	Mentalitet ljudi	Sve je sranje zauvek, ako si ok sa sobom mozes ziveti gde god. Al' ovde je najvise do jaja
elektrotehnika	22	Nemacka, Engleska	postovanje ljudskih prava, servisi, zarada	prijatelji, mentalitet na koji sam navikla	uvek si stranac, usamljenost	nepostovanje zakona, ljudskih prava, niska zarada	Za sada biram inostranstvo
elektrotehnika	24	Nemacka	Veliki izbor poslova za inzenjere generalno	Kod kuce je uvek lakse, bar u pocetku	Hm, nostalgija? Svaka promena sredine je u pocetku teska	Limitiranost vrstom posla koju mozes da radis	Definitivno treba probati....najlakse je vratiti se;)
marketing	23	San Francisko	UH, mogucnosti. sloboda. otvorenost. ljudi. samostalnost.	Uh, mala konkurencija. znanje. poznavanje kulture, trzista. poznanstva. ljudi. nepostojanje sistema.	samoca. sebicnost. dzungla.	predrasude. zatucanost. haos.	Srecan si gde god da si, ako imas mir u srcu i glavi. Sreca ne zavisi od lokacije, ljudi oko tebe, mesta, ona se nalazi unutar nas i samo u nasoj glavi, mislima, srcu i dusi. Malo ljudi radi na razvoju duse, a tu je srz svega. Ja bila, videla i vratila se. Srecna, uspesna, ma sve! :D
ekonomija	23	Nemacka, Austrija, Svajcarska	Uredjeniji sistem, preciznije procedure i radni zadaci, visi standard	manji pritisak i kontrola od strane sistema (jos uvek), komunikacija na maternjem jeziku, veca otvorenost drugih za bliskosc	brzo postajes sraf u sistemu koji cesto ne podrzavas, distanca i zatvorenost u medjuljudskim odnosima, lako samozavaravanje da si ispunjen zbog visokog standarda i zadovoljstva koje mozes kupiti, lako upadanje u potrosacki mentalitet	haoticnost sistema, podpolacenost radnika u vecini profesija, cesto bahato, grubo i arogantno ophodjenje u medjuljudskim odnosima	Svejedno je gde zivis, zivot ce ti biti onakav kakvim ga sam kreiras. U inostranstvu mozes naci predivne ljude sirokog srca kao i ovde zanimanje koje te ispunjava sa prihodom koji moze vise nego zadovoljiti tvoje potrebe. Nas unutrasnji svet kreira nas spoljasni svet, a ne obrnuto.
elektrotehnika	25, na doktorske studije	Holandija	Vise para	Sve sto volim je ovde	Dosadno, depresivno, nema zivota	Nema se para	Necu vise u Holandiju cak ni turisticki
elektrotehnika	28 da bih se bavio delatnošću koja ne postoji u Srbiji	Prag, CZ	Biznis kultura, radni uslovi, učestvovanje na velikim projektima	Za programere - dobar odnos plate i cena Mogućnost da se nauči više u kraćem vremenskom roku	Ponekad previše birokratije i administracije	Biznis etika, upravljanje projektima i ljudskim resursima nije na dovoljno visokom nivou	Treba se okušati u inostranstvu - ništa se ne gubi time
inženjerstvo	23 studije	svajcarska	vise mogucnosti za rad i usavršavanje u raznim oblastima	medjuljudski odnosi, kultura, porodica, prijatelji	Nepripadanje. Lepo je biti u gostima, ali nije lepo živeti u tuđoj kući/zemlji/kulturi i gajiti decu koja nigde ne	Kolonizovana zemlja sa marionetskom sizofrenom vladom. Sudstvo, policija. Zakoni koji unistavaju	uživati u životu dok traje, bilo gde :)

					pripadaju.	poljoprivredu. Promovisanje jeftine radne snage.	
biologija	sa 19, za studije	U Beogradu i Parizu	multikulturalnost, kvalitet nastave, osamostaljivanje	porodica, prijatelji, solidno teoretsko znanje, Beograd je najbolji :D	usamljenost, dosta je skupo, nesporazumevanje dok se ne savlada jezik	nema posla, male plate	gde god da si, mozes da izvuces najbolje iz toga
???	Zbog studija sa 25	Venecija	nema	nema	Predrasude	Predrasude	Poredjenje je malo takodje besmisleno, posto sve zavisi od vrste posla kojim se neko bavi i zaradi. Neki posebni uslovi nisu zagarantovani nigde. Ako lekar koji vec ima posao u Srbiji zelida ide u bilo gde drugo da bi prao tanjire u restoranu, to je njegova volja. Posao na ugovor duzi od godinu dana se tesko dobija.
ekonomija	24, Work and travel program 2010.; 2015. green card skoro godinu dana	Boston, oba puta	Utisak da se živi kvalitetnije i bolje	Beograd prethodnih godina pruža sve više zanimljivih aktivnosti koje ga stavljaju ispred velikog broja gradova u Americi, pa i Bostona, tako da - aktivnosti i nešto više slobodnog vremena	Možda troškovi života, skupo zdravstveno osiguranje	Lični utisak da je letargija opšte prisutna i iskustvo koje kaže da ljudi koji su angažovani da urade nešto - nemaju problem da ispale ili probijaju rokove bez opravdanih objašnjenja	Ne znam, ali kako razmišljam o porodici, sve sam više sklon tome da ne želim da je zasnivam u Srbiji - ne vidim problem u vaspitanju, koliko o lošem uticajem društva
pravo i prevođenje	Sa 28 godina na master studije.	U Francuskoj, u Parizu.	Uslovi poslovanja, poslovna kultura, zarada, radno vreme, pauza... Sve u vezi sa poslom je bolje u Francuskoj.	Blizina porodice i prijatelja, usluge su jeftinije, kraće razdaljine, i možda više slobodnog vremena.	Nema spontanosti, puno vremena se provodi u prevozu jer su razdaljine veće, usluge su skuplje, teško je ostvariti blizak odnos sa ljudima i steći prave prijatelje naročito kad se kasno ode iz zemlje, teško je probiti se u poslu zbog nedostatka poslovnih kontakata.	BAHATOST na svakom koraku, familijarizacija i postavljanje privatnih pitanja u poslovnom okruženju, često preveliki obim posla, preniske zarade, nepoštovanje nečijeg rada, vremena, znanja... Sve se završava preko veze ili po principu "para vrti gde burgija neće".	Kad bih mogla da radim u inostranstvu, a živim u Srbiji, to bi bila dobitna kombinacija.
medicina	26 - nisam mogla da nađem posao u Srbiji	Nemačka	Mogućnost nalaženja i menjanja posla/mogućnost napredovanja i usavršavanja/finansijska sigurnost	Bolji društveni život/blizina porodice	Lepo je upoznavati različite običaje/hranu/ljude, ali je malo teže po njima i sa njima živeti svaki dan	Partokratija/neurođenost t/siromaštvo/ nesigurnost svake vrste	Vratila bih se samo ako budem imala barem iste uslove za život i rad kao u Nemačkoj; ili ako osetim da mogu da pomognem da se takvi uslovi stvore. Inače, što sam duže napolju, to je i moj dom više napolju.
???	29 - izlazio na ispite po 11x; dobio stipendiju i u Austriji priznali sve ispte i posle jurio prosek	Austrija, Italija	Rezultati zavise iskljucivo od licnog truda. Zivot je jeftiniji, sredjeniji, o nekim stvarima se ne razmislja (hoce li taj autobus)	ne postoje	Treba se spremi na drugacije i na to da niko nikom nece pomoci...	Napetost, agresivnost, manjak tolerancije, muvanje na svakom koraku	Pali kako se zna i moze (makar i u papucama)
marketing	Sa 28 zbog novog iskustva, avanture i lose situacije u zemlji.	Finska, Spanija	Uredjen sistem	Nema prednosti, osim sto imas dosta prijatelja.	Covek moze da bude usamljen, ali kada prodje proces adaptacije naviknes se.	Apsolutno korumpirano društvo koje ti ne dozvoljava da se razvijes ni moralno ni profesionalno.	Treba svako da provede neko vreme van zemlje i da naucena iskustva prenese ovde ako je to moguće (za sada nije) jer samo tako mozemo da napredujemo kao društvo.

elektrotehnika	24	Brazil, Francuska, Njemačka	Lakoća življenja (prevoz-bajs, internet kupovina, veći izbor hrane...)	srpski jezik, Beograd-na-engleskom nema šarm	Uvijek si gost	malodušnost ljudi zbog kontrasta između sjaja reklama (završi Megatrend i pali) i sivila svakodnevice	Ovdje ako se otvori upola dobra prilika kao vani
programiranje	19 godina na studije	Srbija, Amerika (Њу Јорк, Тенеси, Калифорнија, Кентаки, Илиноис, Њу Мексико)	Услови за рад	Живот	Култура, осећај да никад нећеш стварно бити део овог друштва	Људи изгубили наду, негативност и лењост	Нађи себе па где год то било. 13 година касније још нисам себе нашао. Схвати да нигде није лако
komunikacije	17-18, da završim 4 razred srednje skole.	Georgia, USA. Mikonos, Grcka. Malta. Abu Dhabi, UAE. Raleigh, North Carolina, USA	Za vreme skolovanja imas milion prilika za napredovanje, usavršavanje, prakse. Sistem te uci kako da se snadjes. Bolje plate. Uredjen sistem. Postovanje i sprovođenje zakona.	Porodica.	Puno papirologije i pravila dok ne sredis papire za legalno boraviste i rad. Takse su ogoromne.	Nemogućnost zaposlenja. Politicke i rodbinske veze uticu na sve. Življenje u prošlosti, nikakva perspektiva za inovacije. Ocajno političko i ekonomsko stanje u zemlji.	Dok se u Srbiji ne promeni pogled na promene, na novo, na razvoj - zivota tamo nema za mlade.
dizajn	18 godina, nisam zeleo da "izblejim" godinu jer nisam upisao fakultet.	London, Engleska	Nova iskustva, drugacija kultura, vise novca (u svakom smislu).	Društvo i porodica su blizu, mnogo je lakse biti srećan. Sto se posla tice, kontakti i podrška.	Ljudi su "hladniji", teze sklopiti prava prijateljstva (barem iz mog iskustva) i jos teze je ne postati "nomad", bez doma ni tamo ni ovde.	Uglavnom je to novac i nas problem sa kulturom, sto velika vecina ljudi je nazalost ostala u prošlom veku. Takodje i nasa politicka scena, koja izgleda kao tunel bez svetla na kraju.	Savet koji uglavnom dajem ljudima na ovu temu je: "Ovde je mozda i najlepse, ukoliko si sposoban i vredan da zaradis za zivot, u poslu koji te ispunjava"
sociologija	24, stara zelja	SAD, Florida, Pensilvanija, Ohajo	Zarada, mogućnost napredovanja	Kafici, ako se to uopste može nazvati prednoscu	Usamljenost	Korupcija	Otici iz zemlje cim se prilika ukaze
ljudska prava	18	Bugarska, Amerika, BiH	bolje placeni poslovi	porodica	/	nema posla	vani je boljr
terapeut	23	Amerika	Vece mogućnosti u nalazenju posla, veci prihodi	Nema ih u poslovnom smislu, samo sto se tice porodice i prijatelja	Udaljenost od porodice i prijatelja	Stranacko zaposljavanje, rodna neravnopravnost, izuzetno male plate, otkazi zbog trudnoce, seksualne pripadnosti..	Ja sam otisla napolje, radila i vratila se. Cim naidje prva prilika izlazim iz Srbije.
saobraćaj	24, zbog Master Studija a i zbog losih izgleda u zemlji	SAD - Florida i Novi Meksiko	Dosta prilika za poslove, jednakost, postovanje znanja, mogućnosti za napredak, otvorenija kultura	Blizina porodice, prijatelja	Malo drugacija kultura, na neke stvari se covек malo teze navikne tj treba vremena	Korupcija, nepotizam, znanje se ne ceni, svi misle da su pamet sveta popili, nipodastavanje sposobnosti, sve je sporo, male plate, malo mogućnosti, osećaj beznadežnosti i da neće biti bolje ni za 30 godina	Verovatno se nikad necu vratiti u Srbiju
elektrotehnika	sa 27 godina, da bih se bavio istrazivanjem iz omiljene grane elektroyehnike	Danska, SAD	uredjenost, odsustvo korupcije, vece mogućnosti za prof. usavršavanje, vece mogućnosti izbora generalno	prijatelji, porodica, poznat jezik i kultura	otezana socijalna interakcija sa domacim stanovnistvom, razlika u kulturi, jeziku, jasno je ko je stranac u celoj prici	korupcija, nemastina, finansijska nestabilnost	Srbija je idealno mesto za strance - ljude koji ne zavise od sistema. Ne vracam se dok to ne postanem.
programiranje	25	Švajcarska, Amerika	Neuporedivo bolji univerziteti, kvalitetniji poslovi i viši standard života	Porodica i prijatelji	Kulturološke razlike, nedostatak intime među ljudima	Korupcija, politikanstvo, manjak kvalitetnih poslova	Za sada ostajem u inostranstvu

novinarstvo	31 da radim za jedan magazin	u Londonu	Ima dosta prednosti. Pre svega novinari koji govore više jezika, recimo 5 kao ja, mogu jako lepo da naplate svoje znanje u inostranstvu. Produkcijski su mnogo više razvijeni i daleko je lakše snimati kvalitetne dokumentarce. Ceni se znanje, plaća se prekovremeni rad, može se realizovati sve što zamislite toliko su jaki u tehničkom smislu, cene ideje, inicijativu. ma savršeno. Topla preporuka svakome	Možda ima više slobodnog vremena	U profesionalnom smislu ja nisam uspela da nadjem ni jednu manu	Ima dosta. Traže da se volontira do besvesti, krađu se teme, znanje se slabo ceni, mnogo smo u produkcijskom smislu zaostali, ne cenimo stručnost, urednici su ljudi koji nemaju ni obrazovanja, ni znanja ni stručnosti te samim tim ne mogu da budu autoritet nekome ko višezna od njih, jer nema šta da čuje i nauči itd ima mnogo...	Zaključak bi bio da svako odabere ono što mu odgovara, da sluša svoje srce i da radi ono što voli, bilo u Srbiji ili inostranstvu.
doktorant	0, rođen sam u Bratislavi, pa sam često putovao	Beograd, Bratislava, Manchester	Upoznavanje kultura, posebno u internacionalnim gradovima. Veca zarada i bolji standard života	Opusteniji život, relaksiranost	Zavisi gde, jer je svaki deo sveta drugačiji. Negde je to napetost i orijentisanost ljudi ka poslu, losiji socijalni život	ekonomsko stanje, sistem, ljudi često hoće da prevare	Nemam konkretan zaključak, osim da treba otici na neko vreme i naučiti nešto o tome kako drugi ljudi iz drugih kultura gledaju na svet i razna životna pitanja. Kako se radi u drugim krajevima sveta. Sta su prednosti i mane ovde i van. Takođe preporučio bih više mesta, jer svako mesto ima svoje specifičnosti i svako se može zavoleti zbog nečega.
programiranje	Sa 23	London	Zemlja totalno uređena, sve funkcioniše kao sat. Nista nema preko veze. Ljudi su prijatni i ne kukaju. Jako brzo se napreduje ako si dobar u poslu. Napredovanje se postize isključivo znanjem. Za samo mesec dana sam unapredjen u visu poziciju	Opustena atmosfera. Jeftinije	Nema se vremena da potrosis pare koje zaradis	Isključivo su ljudi i sistem mane. Ljudi samo kukaju a nista ne rade. Sistem nije lepo uređen. Preko veze se sve može. Diplome su obezvređene jer se mogu kupiti (lično sam se uverio da se i na državnom faksu može kupiti diploma)	Uvek otici van ali se vratiti kako bi se popravilo stanje u zemlji
elektrotehnika	25, na doktorske studije	Holandija	Vise para	Sve sto volim je ovde	Dosadno, depresivno, nema života	Nema se para	Necu vise u Holandiju cak ni turisticki
???	19 na studije	Singapur	-Vise poslovnih prilika	-Niske cene, kvalitetna hrana i zivot, raznovrsno vreme, topli ljudi	-Nekvalitetna hrana, površan zivot, nema dubljih odnosa izmedju ljudi	-Negativnost ljudi	Najbolji nacin: zaraditi ili zaradjivati novac vani a trositi i ziveti u Srbiji
student	11, roditeljski posao	Izrael, Kanada, Holandija	ucenje jezika, prosirenost vidika, plata	društvo, porodica	društvo, porodica, plata	mentalitet ljudi	necu se vratiti
elektrotehnika	17 - ekskurzija. 25 - posao	Nemacka	Samostalan zivot, upoznavanje drugih kultura, usavršavanje jezika, snalazjenje na nepoznatom terenu	Prijatelji; stav ljudi da treba ziveti i uzivati u svemu, jer jedan je zivot.	Podređenost poslu, privatno vreme organizovano mesecima unapred, slabiji provod.	Gledano globalno, obocni ljudi su bez zelje za znanjem i kulturom. Uzasna ekologija. Opšte zatupljivanje naroda nebitnim temama	Doneti sve najbolje u svoju zemlju. Pokusati da svojim primerom i idejama pomognes razvoj makar svoje okoline.
???	23, iskustvo, novac	Nemacka	Odnos plate-cene	Okružen porodicom i	Distanca od najblizih	Vecna stednja za "crne	Obe opcije nose odredjena

	proizvoda	prijateljima	dane"	pozrtvovanja, ali individualno je na kraju krajeva - van svoje zemlje si novcano obezbedjen petostruko dok si udaljen od porodice i prijatelja. Ukoliko se u Srbiji ne izbalansiraju cene proizvoda (hrana, odevanje i sl.), tada tek vredi ziveti ovde.			
menadžment	21. godine usavršavanje u Berlinu, pa posao u Rimu, pa posao i studije u Berlinu i Kembridžu	Rim, Berlin, Kembridž, London, Beograd	veća profesionalnost u poslu, poštovanje tuđeg vremena, veština, novca i obrazovanja; bolje možete da unovčite svoje znanje, klijenti ne traže spuštanje cene	Ljudi su druželjubivi, spontani, život u većim gradovima može da bude dobro organizovan u određenim krugovima istomišljenika (kroz sport, saradnje, IT/marketing zajednicu)	nedostaju vam porodica i prava prijateljstva se formiraju uz dosta formalnosti nego na Balkanu	potrebno je mnogo fleksibilnosti, strpljenja, i samopouzdanja da pokrenete nešto svoje i nađete podršku i saradnike jer na Balkanu postaješ preduzetnik iz nužde, ne postoji sigurnost u društveno uređenje i privredu	Kad jednom odemo u svet, najbolje da prihvatimo da nikad nećemo biti samo vezani za Srbiju ili samo za inostranstvo. Što je rekao jedan Petar od pet godina na letu za London: „Ja živim u avionu." A ja bih na to dodala i u kladu (cloud computing) i na messengeru gde god postoji wi-fi i ljudi dobre volje. Srećno, žene!
dizajn	21	USA, Poljska, Brazil	Razlicita kultura, pristup poslu, nacin razmisljanja, ponekad i plata, prilika za razvijanjem krtickog misljenja, znanje novog jezika, konekcije, mogucnost da upoznas sebe tamo gdje te niko ne zna kao vec definisanog "sebe", izlazak iz komforne zone i probavanje stvari koje ne biste inace.	Sigurnost, dom, prednosti maternjeg jezika i rijecitosti, prednosti predznanja iz odredenih oblasti i lakseg razmujevanja istih, prijatelji koji te znaju i razumeju jer prije svega pricate isti jezik i dolazite iz istog kulturnog okruzenja, blizina familije	Tesko adaptiranje na tudje norme i kulturoloske razlike, hrana, klima, jezik, nacin poslovanja, nacin obavljanja poslova (uporenost ili preozbiljnost itd)	Los zivotni standard a sta drugo, placaju nas malo za stvari koje negdje drugdje placaju dosta vise.	Ostajem ovde za sada jer su mi prioriteta vise ka toj socio-emotivnoj strani nego ka poslovnoj. (vratila sam se prije 4 mj, to mene tako drzi maks godinu dana pa onda opet negdje)
???	33	Nemačka	Organizovanost, finansije, red, mogućnost napredovanja u karijeri, mogućnost izbora	Porodica i osećaj bliskosti jer poznajes svoju zemlju	Integracija ponekad, ali kada znas po čega ideš mana i nema. Svestan izbor je najbolji izbor	Niske plate, mobing, lobi krugovi i politika	Bolja je nostalgija za kućom i poznatim nego nemogućnost napredovanja, raditi šta voliš i u čemu si dobar, putovati, upoznavati nove kulture... kući se uvek možeš vratiti :)
poljoprivreda	Sa 21, zelja za avanturom, putovanjima i novim zivotnim iskustvima. Pride razlog je novac, naravno	U Srbiji i na brodu :D	Mogucnost napredovanja shodno trudu koji ulozis, plata u skladu sa radnim satima, postovanje od strane nadredjenih	Zivot okruzen prijateljima i porodicom	Zivot bez porodice i prijatelja	Mnogo ih ima, zaposljavanje preko stranaka, rad na crno, plate kasne, generalno mnooogo toga.	Ne kazem da treba ici trbuhom za kruhom, ali zivotno iskustvo i uspomene ostaju za ceo zivot.
arhitektura	Sa 24, iskustvo novo	Beograd	Organizacija, mnogo opcija, brzo napredovanje, dobra plata, dinamicnost, vise mogucnosti, zasticen zakonom	Porodica i prijatelji	Sve su novi ljudi, kultura, rad na stranom jeziku, klima, daleko od porodice	Neorganizacija, korupcija, neinteresantno trziste, sve preko veze se obavlja	Inostranstvo
???	Sa 14 godina kod bake u Svedksu.	Srbija, Svedska, Hrvatska, Nemačka	Ukratko: uredjen sistem, kultura u drustvu, ekonomska stabilnost, ceni se kvalitetno rad..	Rodni kraj, ljubav prema bliznjima.	Previše papirologije i uredjenost zakona na koje se treba priviknuti.	Korupcija, bolnice bez stedstva za lecenje, siromasna ekonomija, neodgovorno st.	Sada zivim u Nemačkoj, verujem da je to dovoljno za Vas zakljucak.
ekonomija	Sa 23, na master	U Bosni, Srbiji i	Bolje zdravstveno	Moja porodica, prijatelji	Ucenje stranog jezika,	Korupcija, lose	Ako nije problem u tebi onda je u

	studije	Nemackoj	osiguranje, bolje prilike za posao, multinacionalnost i upoznavanje raznih kultura, nema balkanskih tenzija i prica o veri, naciji i politici	i koriscenje maternjeg jezika	potrebno je par godina da se prilagodite, udaljenost od porodice i za praznike	zdravstveno, preveliki porezi za koje ne dobijas nista, ne mogucnost da se mladi dokazu i zaposle, ugovori po tri meseca sa kojima te ucenjaju da radis po 12h ili ces dobiti otkaz	okolini.
ekonomija	sa 25, zato sto mi je decko otisao i da bih nasla bolje placen posao	Luksemburg	veca zarada, bolji zivotni standard, uredjenije drustvo, manje stresna svakodnevnica	porodica, prijatelji, kvalitetniji socijalni zivot	ne zivite u svojoj zemlji uvek postoji doza neprirodnosti, daleko od porodice i prijatelja	neizvesnost, nemogucnost da se zaradi i zivi pristojno sto dovodi do toga da su i ljudi negativni	opet bih otisla u inostranstvo..drugacije je kad se ode sa partnerom, mozda tako cak i najlakse-sa partnerom a bez dece. Situacija u Srbiji je sve gora i gora, pogotovo sad kad sam videla kako treba da izgleda normalan zivot, nemam zelju da se vratim
???	Sa 25 godina. Tadašnja firma me je poslala na obuku 6 meseci.	Austrija, Grac	Mnogo više profesionalizma nego u srpskim firmama. Slobodno vreme je svetinja.	Ovde su ti porodica i prijatelji.	Samoca. Za Austriju i klima. Kiša pada ceo avgust, leto se završava krajem jula.	Ne ceni se rad i stručnost, sem u stranim firmama koje su otvorile predstavništvo ovde. Ne preporučujem rad u domaćim IT firmama.	Ako imate porodicu, bolje je preko. Mada je sada bolje sačekati nekoliko godina, da se smiri situacija u Evropi.
elektrotehnika	Sa 24 godina praksa u Kolumbiji na 3 meseca pa sam se vratio u Bg, i sa 25 godina da radim PhD i dalje sam van	Kolumbija, Spanija, Svedska	Sistem. Ceni se koliko znas a ne samo koga znas. Ceni se zdrav razum i tezi se nekom napredku.	Prijatelji i porodica. Sa ETFom moze fino da se zivi. Niko ne moze da te istera (ako ti istekne ugovor)	Imigracioni zakoni koji postaju sve losiji za strance. Nekad je tesko kad ne znas nikoga. U Evropi si uvek stranac.	Sistem. Mentalitet ljudi.	Treba probati. Nigde nije idealno, svuda ima prednosti i mana. U Srbiji ima mnogo iluzija (tipa plate, kako sistem funkcioniše i sl.) tako da ako probas i vidis, bar ces biti nacisti sa sobom sta je najbolje za tebe.
elektrotehnika	26 jer mi uslovi na poslu nisu bili dobri, a nalazenje novog je islo sporo. Mnogo intervjuua, u svakoj firmi drugi, treci krug, malo iskustva	Novi Sad, Kragujevac, trenutno Plzen	Pristojna plata, radis posao za koji si angazovan, ne jos deset dodatnih stvari. Za ljude bez iskustva bolje reseno pitanje mentorstva starijih kolega.	Druzeljubiviji narod	Zatvorenija kultura, strog profesionalizam	Firme ne podsticu zaposlenje mladih bez iskustva. Pritom ne mislm na drzavu iskljuucivo vec i na kompanije, firme.	Otisao sam jer sa platom inzenjera bez iskustva ovde nisam imao dovoljno za pristojan zivot.
inženjerstvo	22, na master studije	Lozana, Svajcarska	upoznavanje razlicitih kultura, zivot na Zapadu donosi i osecaj da si u epicentru svih promena	porodica, familija, nisi stranac, ne pocinjes od nule, nego nadogradjujes svoje uspehe na uspehe svojih roditelja	uvek stranac, usamljenost, osecaj da je zivot negde drugde, briga za svoje najblize, drugacija kultura koja ti nikad nece omoguciti da onako na nas nacin odes kafanu ipricaso svakakvim glupostima sa najboljim prijateljima	previse neobrazovanih, nevaspitanih ljudi, dovoljno drskih da urade bilo sta, sto i jesu umogucnosti jer i dalje zivimo u kaubojskoj drzavi gde zakon nije isti za sve ljude (dovoljno je poznavati pravu osobu za pravu stvar)	nisam pametan, previse mana i prednosti za obe opcije; sigurno je da kvalitet zivota ne zaostaje mnogo u Srbiji za Zapadom (za inzenjere je cak i bolje nego na Zapadu), najveći problem je sto vecina ljudi mislim da je sreća negde drugde, i da nasu dryavu trebaju nemci, rusi ili amerikanci da sredjuju, a takvim ljudima gde god da su uvek ce nesto faliti i uvek ce nesto smetati zbog cega ce biti nezadovoljni, jer nigde nije raj i dosta zavisi i od pojedinca
fitness	25, novo iskustvo, novac, uspeh	Ujedinjeni Arapski Emirati- Abu Dabi	Novac, materijalne stvari	Sloboda, vise vremena za uzivanje, osecaj pripadnosti, bliski ljudi, bolji provod, priroda,	Uvek si stranac, nemas bliskost i prijatelje, drugaciji mentalitet skroz, neudobnost.	Previse je ljudi negativno i fokusirano na pogresne stvari, zato im je i lose.	Sledite svoj untrasnji glas. Gde osetite da je vas dom tamo budite. Nije vazno gde. Nekome je to Srbija, nekome je to druga zemlja.

			inteligentniji ljudi	Naglasavam da je ovo moje licno iskustvo! Svi smo razliciti.		Ali ne vodite se novcem, ocekivanjima drugih itd, vec svojim osecajem slobode i sreće! Veliki pozdrav!	
programiranje	Sa 28 godina otisla sam u Budimpeštu kao podrška klijentu u pustanju naseg sistema uzivo. Sledece godine sam 2 meseca sa pauzama provela u Atini, potom krace bila u Rimu. Svaki put u okviru podrške klijentima (ista firma je u pitanju).	Budimpešta, Atina, Rim	Iako i sama radim u stranoj firmi u nasoj zemlji, u kojoj se postuju prava zaoslenih i moze se reci da ljudi solidno zaradjuju, dominantan utisak je da ljudi vise zaradjuju. Obavljaju poslove koji su ili manje ili retko podjednako zahtevni kao oni koje mi obavljamo u Srbiji a ipak potrose mnogo vise vremena i plate su im vece. Saradjivala sam sa ljudima iz drugih zemalja (recimo Svedska) i isti je utisak - kvalitetnije i brze radimo a ipak smo manje placeni.	Hm... To sto zivim u zemlji koju volim i u kojoj sam rođena? Prijatelji, porodica. Institucije su katastrofalne, nema drustvenog segmenta koji bih pohvalila.		Ozbiljno razmislim da napustim zemlju. Ne samo zbog boljeg standarda, vec zato sto apsolutno nemam nikakvo poverenje u drzavne institucije: skolstvo, zdravstvo, policiju, sudstvo... Nisam sigurna da zelim da svojoj deci, ako ih ikad budem imala, priustim "luksuz" odrastanja i obrazovanja u ovakvom sistemu.	
marketing	sa 14	Osam i po godina	Izvesnost, predvidljivost, uredjenost, finansijska stabilnost	Pripadnost, drustveni zivot, porodica, veka sloboda	sterilnost, ustogljenost, povrsnost i sebicnost	Politički sistem, korupcija, letargija, nedovoljna motivacija da se iskoristi potencijal, izuzetno niska primanja	Ljudi su razliciti, tako i sredine koje im odgovaraju. Bitno je jedino pronaci sredinu u kojoj se osećas dobro u svojoj kozi.
elektrotehnika	24. profesionalni izazov	Lihtenštajn - 5 mes, Belgija - 6 godina	strucni projekti, finansijska prednost za istrazivanje ...	prijatelji. vise se smejem ovde i pored teske ekonomske situacije, nego bilo gde u inostranstvu. IT sektor se u Srbiji znacajno popravio i postoje intresantni poslovi i ovde za eksperte	osim sa Grcima npr. skoro mi je nemoguće bilo da se družim sa strancima kao sa nasim ljudima.	depresija u zemlji, ekonomska situacija, nemastina ...	ukoliko mozes da zaradis pristojnu platu u Srbiji, radis na sebi - zdrava ishrana, gym, kultura, okruzis se pozitivnim ljudima na poslu i privatno, moze i ovde lepo da se zivi.
menadžment	33, zbog karijere koja mi omogucava bolju zaradu	Budapest, Vienna	Upoznavanje novih ljudi, istraživanje novih stvari, otvorenost ljudi za saradnju	Troškovi života, sigurnost	Povremeni osećaj neprilagodljivosti u početku	Moral i motivisanost ljudi za promenama i boljim životom	Promena sredine je velika stvar. Ako si željan istraživanja - istražuj, ako si željan sigurnosti - budi tamo gde ti je najsigurnije, ako želiš da zaradiš - pokušaj na sve načine, ako želiš da učiš - uči. U svakom slučaju, ako ne znaš šta je bolje, probaj. Život je sačinjen od rizika i lepih stvari. Na tebi je da prelomiš.
farmacija	32	Srbija, Norveska	Uredjen sistem, bolji novac	Raznovrsnost izbora, uzivanje kao deo nacionalnog identiteta, neuporedivo bolja mogucnost izeazavanja na sopstvenom jeziku	Nedostatak prijatelja, klima (u ovom slucaju)...	Neuredjenost sistema, korupcija, beznadeznost za veoma veliki procenat stanovništva, prostota kao deo opšte kulture	Odlicno je iskustvo doci u inostranstvo i pomerati svoje granice. I dobar osećaj da uvek mozes da se vratis. Ali zelis da se vratis u malo bolju zemlju od one iz koje si otisao.
programiranje	23, kao	Prag	Iskustvo, komotniji život,	Prijatelji, porodica,	Odvajanje od bitnih	Stres povodom	Odlazak u inostranstvo je svakako

	eksperiment		progresivnije liberalnije društvo, multikulturalna okolina, nedostatak tenzije u blizini zbog sociopolitičkog stanja države	osećaj komfora u poznatom	ljudi, povremena usamljenost, nekorišćenje maternjeg jezika	svesnosti da gotovo cela nacija, uključujući i bliske ljude živi na ivici siromaštva, i generalne apatije, i konzervativizam društva	jedno iskustvo koje preporučujem svakome, možda nije za svakoga, svako ima razloge da ostane ili ode ali u redu je pokušati radi sebe lično. Otići i vratiti se sa bogatim iskustvom svakako ima mnogo prednosti.
???	Sa 33, potraga za boljim životom	Minhen, Nemačka	Odlična organizacija na svakom koraku, država koja misli na svoje građane.	Odlučan društveni život	Jos uvek stranac	Na vodećim pozicijama ljudi C kategorije koji u strahu pružaju prilike samo ljudima E, F, G kategorije u staju da ce ostati bez svog radnog mesta, pa sve to pocinje da lici na neskolovanu bagru koja se u sve razume.	Sa platom i uslovima za život iz vani živeti u SRB! :-)
elektrotehnika	2014, u Belgiju, u potrazi za boljim sistemom i zdravijim ambijentom za podizanje dece	Leuven, Belgija	Uređenost sistema, manjak stresa, puno opcija za posao, normalan život i sa prosečnom platom.	Blizina porodice i prijatelja, klima.	Daljina porodice i prijatelja, jezička barijera, I	Beda, nemoral, primitivizam, rasulo u zdravlju	Teško je napolju, naročito sa dvoje male dece, ali je lakše iz meseca u mesec i nimalo se ne kajem što sam otišao.
???	20	San Francisco, CA; Newark/Wilmington, DE	Posle dugo godina života izvan Srbije teško je doći u Srbiju na duže od 30 dana a da se ne oseti nostalgija za raspoređim, kulturnim ljudima, tišinom na ulici, i ljudima koji su srećni da ti pridruže vrata	Familija i prijatelji	Nedostatak porodice na koju možete da se oslonite	Svi non stop gledaju u mobilne telefone! Ljudi su pokupili pogrešne vrednosti sa zapada i sa njima se ponose. Srbi u Srbiji su zaboravili da pričaju maternji jezik i unose neke pokušaje stranih reči koje ne znaju da izgovore niti ih razumeju ali vazno je da su cool. Puni kafici a svi kukaju.	U narednih 10 godina ja ne vidim sebe u Srbiji
IT konsalting	29, zbog bolje budućnosti planiranog deteta	Malta, Finska	Uređeno zdravlje, život, papirologija, briga o deci, sigurnost, nema političkih previranja	Prijatelji i porodica	Politička scena, nesigurnost, ne sprovođenje zakona, nepravda, burazerska ekonomija, zaostalost zakona....	Ne bih se vraćala ako ne moram bar ne dok se nešto ozbiljno ne promeni što ne vidim da će skoro
automehaničar	Sa 28 godina Radio sam u jednoj privatnoj firmi deset godina u kojoj sam samo stekao ono što sam naučio od starijih Majstora a za platu da ne pričam 18000-19000 hiljada za poslove što sam Radio je jako malo i za te godine što sam tamo proverio nisam ni na kraju lepo prošao nisam	U molu vojvodini Srbija i otisao za Austriju bec	Isto radim kao i u Srbiji Ali za drugu platu i drugaciji je zakon nego u Srbiji kod nas nema zakona radis mucis se jedva krpis kraj SA krajem kada dobijes platu neznas gde ces prvo daziti i jos jako puno ima problema kod nas	Ovde kod nas nema sta da kazem ja sam radio kod privatnika terao viljuskar od 3tone i 8tona, na kranu od 20tona i dva od 5tona, na brusilici i jos poslova za 20000hiljada sta reci i pricati kada bi bile bolje plate i zakon za privatnika i da ga postuje to kod nas nikada neće biti, zato sam i otisao da mogu nešto da steknem što	Mane su da su stanovi skupi jako tesko se nalaze, a za hranu to je jeftinije nego kod nas, a i nocni zivot je jako skup können ga volim...	Ovde ima jako puno Mana nemoze ni da se nabroje koliko ih ima...	Moj zaključak je da mladi odlaze preko da steknu nešto i imaju lepu budućnost za svoju porodicu, a to što odlaze nisu mladi krivi nego država što to dozvoljeni da je bolje Niko nebi otisao...

	dobio celu platu i jos neke zaostale troskove zbog toga sto Sam otisao			nisam mogao ovde za tih 10 godina			
obrazovanje i jezici	Sa 28 zato što nisam mogao ranije.	Na istoku i jugu Srbije.	Okean ispred doma, grad sa najlepšim suncem, blaga zima bez snega, lepo vaspitani ljudi, tolerancija i poštovanje po svim stavovima	Nema ih. Prodicu mogu da vidim kada to poželim, te mi nije bitno da živim geografski blizu njih.	Efemerne su toliko da, u stvari, nisu ni mane već primeri različitosti koja se toleriše.	Korumpiranost sistema, netransparentnost poslovanja, potpuna netolerancija, nevaspitanje, javašluk, lenjost, oholost, vladavina kriminala, kulturni krah, itd. (Ovo izuzima DONEKLE naravno Beograd i eventualno Novi Sad).	Nikada se ne bih vratio u Srbiju ne zato što je ne volim. Naprotiv. Zato što sam onu Srbiju koju volim izgubio sa početkom vladavine totalitarizma devedesetih godina prošloga veka.
elektrotehnika	25 zato što nisam mogao da nađem posao	Minhen, Dortmund, Sijeti, San Hoze	Veliki broj radnih mesta - može da se bira. Poslodavci podstiču produktivnost praveći optimalne uslove za rad, stvarajući kompaktne timove od međusobno kompatibilnih ljudi, nagrađujući vredne, očekujući razumne rezultate. Tvoja pozicija isključivo zavisi od toga koliko znaš, koliko si vredan i koliko si spreman da učiš. Radiš samo ono za šta si plaćen. Ne razmišljaš o egzistencijalnim stvarima. Možeš sebi da priuštiš stvari kao što su kola, kuća, stan. Uređena zemlja - za apsolutno sve postoji propis i standard, ništa nije odokativno i "lako ćemo" i na divlje. Sve zavisi isključivo od tvog rada.	Živiš u svojoj zemlji, pričaš svojim jezikom. Živiš sa porodicom, prijateljima iz detinjstva. Jednostavno bivaš onakav kakav si se rodio, bez potrebe da bilo šta fundamentalno menjaš.	U toj zemlji si kad se sve sabere i oduzme ipak stranac. Ljudi su drugačiji (što ne mora nužno da bude loše). Nedostaju ti neke sitnice kao što su kevin sarma, pivo sa ortacima u parkiću posle basketu. I boli te duša što si ipak morao da odeš.	Srećan si ako naiđeš na radno mesto, a da bi ga dobio moraš se dovoljno uniziti pred poslodavcem, jer uvek postoji neko ko bi taj posao radio za manje para i u lošijim uslovima nego ti. Nije važno koliko vrediš ako imaš vezu. Radiš sa ljudima koji nisu kvalifikovani ili ne vole svoj posao (pogledati predthodnu rečenicu). Od tebe poslodavac očekuje mnogo više nego u inostranstvu, ali ćeš biti plaćen manje nego u inostranstvu. Ako uradiš više od onoga što je tvoj posao, nećeš biti nagrađen, a ako ne uradiš bićeš sigurno kažnjen. Sve zavisi od politike. Pravila se menjaju kako vetar dune. Svedok si nemaštine, bede i propadanja svega što voliš. Čak i kada postigneš uspeh, mnogi ti to neće oprostiti, vući ćeš za sobom nezasluženi rep raznoraznih kvalifikacija (žene pogotovo). Ne postoji opšti interes, i svi rade samo za sebe, neretko protiv drugih.	S obzirom da sam završavajući fakultet odrao guzicu, i odrekao se mnogo toga kako bih bio gde jesam, biram da živim u zemlji gde će to neko umeti da ceni, gde će mi to doneti manje stresan i udobniji život, čak i po cenu da se odreknem stvari kojih volim. Svojim rođenjem sam dobio vrlo ograničeno vreme da proživim život, i ne vidim razlog zašto bih ga trošio na sve one ružne stvari na koje smo svi ovde osuđeni, ako već imam izbor i ne moram da ga trošim. Boleće me duša jer sam otišao, ali bi me siguran sam bolela i da sam ostao.
ekonomija	21. godina. Novo iskustvo, zelja	Sjedinjene Americke Drzave	Drukcion mentalitet	Srpski mentalitet	Nije Srbija	Srbija	Drugo dvoriste nikada nije ono kao tvoje.
???	25 - da bi imala	Dubai I Doha	Posao, okruzenje,	Porodica	Daleko od porodice	Mnogo mana:(Za sada se ne vracam u Srbiju

	normalan zivot, da bih pomogla svojim		prijatelji, putovanja, rad na sebi, konstanto učenje i upoznavanje novih ljudi i kultura				
IT konsalting	33, zbog depresije vecine ljudi oko sebe	beograd	ciscenje od naucenih programa u drugoj sredini	srbija je majka	nikad nisi svoj na svome	teska karma i teska situacija	ne znam dal cu se vratiti ali ne verujem ni da cu ovde ostati sad sam stanovnik sveta i zivecu gde mogu da nadjem najbolju kombinaciju za sebe i svoju porodicu
???	Sa 25, 1993-ce da se sklonim od nadolazecih ratova kone nisam prepoznala kao svoje	Toronoto, Kanada	Stabilan zivot, stabilna buducnost za decu, uredjeno drustvo u kome znas sta se ocekuje i sta ti mozes da ocekujes	Porodica i familija	Udaljenost od familije	Neuredjena drzava bez sigurne buducnosti	Nazalost, ne bih se vratila
fitness	Imao sam 35 i uputio sam se u bolji zivot sa dvoje dece i zenom. Vrato sam se posle 3godine. Volim NY taj period koliko god mi je bio težak smazram jednim od najlepših u zivotu	New York	Sistem koji je upeglan . Opuštenost u svakodnevnom zivotu. Blaga bezbrižnost u odnosu na prosečnog srbina. Kultura koja ti dozvoljava malo veće slobode ,koliko god to bilo umišljeno jer nisi siguran da ih ustvari baš zaboje za tebe a tebi to izgleda kao da ti daju slobodu.	Porodica ,prijatelji, komunikacija	Stres na svakom koraku . Sistem koji je napravljen za bogate a ne za sve građane podjednako odnosno demokratija ali malo sutra. Licemerni odnosi pa čak i među najbližima.(mislim na njihovu kulturu zbog koje nisi siguran kako na tebe gledaju ako tako posmatraju svoje najbliže) Lažan utisak sigurnosti odnosno kad to provališ ozbiljan utisak nesigurnosti	Sisten koji je pun rupa u kome oni koji su blizu vlasti uvek profitiraju (u suštini ni tamo nije bolje ali je manje naglašeno ili možda bolje prikriveno)	Sve ono što bilo ko očekuje od odlaska u inostranstvo može naći i ovde uz dovoljno uložnog truda. Taj trud , ako ne i veći , će biti neophodan ako se presele u neku drugu zemlju jer će to biti deo njihovog opstanka preživljavanja ali bukvalno. Ko je to shvatio vratio se nazad i ne kaje se jer je sad svoj na svome sa jednim velikim iskustvom i sa svesnošću da sve samo od njega zavisi. Raditi na sebi je najbitija stvar jer ko je izgrađen i radi ono što voli dobro mu je gde god da je . Meno je ovde sjajno i sada sa sigurnošću tvrdim da mi je bolje nego tamo. Radim posao koji volim za manje pare ali sa manje troškova . Odnosno ako bi pokušao da napravim poređenje ovde imam mnogo više posla i veće mi je zadovoljstvo da radim. Novac koji ovde zaradim je manji ali i sa njim živim odlično. Dok sam stres sveo na minimum.
obrazovanje i jezici	33, malo da promenim okruženje i vidim kako je preko	kina	posao koji volim placen pristojno, sigurnost, mogućnost napredovanja i usavršavanja	porodica	24 sata putovanja do kuće	nepotizam, zelenastvo, sveopsta apatija i cemer, bezizglednost i nema se cemu nadati	povratak u srbiju bi za mene bio kao kazna
???	Sa 26 godina. Bolji posao nego u Srbiji koji bi mi omogućio da uštedim novac.	SRBIJA -Vrsac, Novi Sad, Beograd , QATAR - Doha, IRAQ - Erbil	Bolja plata, medjunarodno iskustvo, učenje o razlicitim kulturama.	Porodica, Prijatelji, radis tamo gde si se skolovao i odrastao	Udaljenost od prijatelja i porodice, zivot u Muslimanskoj zemljii	Mala plata, rekla bih neuredjen sistem , ali to nije slucaj samo sa Srbijom	Planiram da se vratim u Srbiju. Ali sta cu onda ne znam. Pokretati svoj biznis ili ziveti na margini... konfuzija. Sama pomisao me plasi. A zelim da budem roditelj. U inostranstvu mi to deluje nemoguće... a u Srbiji se plasim da necu imati dovoljno materijalnih sredstava
ekonomija	25 godina. Otišla sam na master.	Italija (sever i jug), Austrija, Nemačka,	1.Upoznavanje novih kultura, drugačijih	1. Humor se najbolje razume na svom jeziku	1. Daleko od porodice (roditelja i brata, moja	1. Centralizovanost (sve vazno je u Beogradu),	Sve je individualno. Moj slucaj je specifičan jer sam u braku sa

	Francuska, Dominikanska republika.		načina života (stvari mogu biti ispravne i ako se rade mnogo drugačije nego kod nas, ali i naše nisu tako loše). Konkretno primer: pustiti malo dete da se vrti zapravo je dobro za razvoj, pustiti dete da spava napolju na hladnom u kolicima jača imunitet. 2. Za međunarodne porodice bolje je biti u neutralnoj državi, gde će se oboje u paru biti neutralni, a ne jedan svoj na svome a drugi stranac. 3. Život van sosptvene zemlje doprinosi razvoju ličnosti, učimo novi jezik, ponašanje u novoj kulturi, proširujemo mrežu.	(Dominikanci imaju super komedije, ali ja obožavam Državni posao i Čkalju, mada to je rešivo jer to se može naći na internetu, problem je onaj svakodnevni humor, ulični. 2. Priroda! Srbija ima prelepe predele. Dunav od Golupca ka Djerdapu je meni lepši od ostrva južne Italije. Kopaonik leti gde se borovnice i maline jedu direktno ubrane. 3. Hrana! O gastronomiji Srbije jednog dana napisacu knjigu. Jedan konkretan primer: jogurt kao nas nasla sam samo u jednom selu na granici Haitija i Dominikane kod americkih Amisa. A obozavam ga! I generalno, hrana na kojoj smo odrasli najbolja je za nas. Ja sada puno jedem avokado, ali moje telo sigurno bolje i vise hranjivih materija uzima iz paradajza (jos ako je volovkso srce) nego iz nekih egzoticnih plodova. Postoje istrazivanja koja se bave ovom tematikom.	nova porodica je sa mnom) i dalje familije. Žao mi je što moji roditelji nisu sa mojom čerkom. 2. Nemogućnost da u potpunosti sprovedem sve što želim za razvoj mog kraja, jer nisam tamo. Ipak tražim kompromise, radim na nekim projektima iz daleka, a i ubedjena sam da kao "ekspert iz inostranstva" mogu više da doprinesem. Ipak, bilo bi lepo da mogu da budem na terenu. 3. Birokratija! Pasoši. Rad našeg konzulata sa nama u dijaspori. Kad bolje razmislis dodacu ovde broj 4. Kako ljudi u Srbiji gledaju ljude iz dijaspori. Mnogo, ali mnogo bi moglo da se uradi samo kada bi taj odnos bio bolji.	čak i uprkos infrastrukturi koja bi dozvolila decentralizaciju. U pitanju je stanje uma kod ljudi, bar iz mog gradica (Velika Plana) da ako nisi u Beogradu, propast. A u drugim zemljama je sasvim prihvatljivo ziveti van glavnog grada, pa i na selu (zapravo pokret modernih seljaka je sve jači po Evropi). 2. Ne mogu iz direktnog iskustva da pricama, ali čini mi se da je školski sistem dosta lošiji. Kad ponekad propitujem moje bratance i sestriče gradivo svima bih im dala slabe ocene, a oni kod učiteljice redjaju petice. Izgleda da su kriterijumi dosta drugačiji. Ne bih volela da moja ćerka ide u školu gde će imati 5 a ne zna da objasni fotosintezu. 3. Zavist na uspehu. Ovo se pre svega odnosi na palanačke sredine poput moje.	nekim ko nije iz Srbije, i ćerka mi je rođena i raste u trećoj zemlji. Ja nju učim srpski jezik (smatram da je to osnova za očuvanje kulturnog identiteta), i nadam se da će voleti Srbiju. Ipak, kako se moj suprug ne bi osećao strancem, mislim da se mi nećemo preseliti (možda nekad privremeno) u Srbiju, kao ni u njegovu zemlju (mada smo proveli tamo 6 meseci) gde se ja osećam strankinjom (pa još da me zovu Inženjerova gospodja, a ja Inženjer ha! ;))
marketing	Sa 22 na razmenu studenata (BASILEUS program)	Nica/Pariz	Puna stipendija koja mi je omogućila da proputujem Evropu i jugoistocnu Aziju. Nezavisnost, u svakom smisli te reci. Mogucnost da se snadjem sama gde god kao i mogucnost brzog prilagodjavanja na razlicite mentalitete ljudi. Spoznaja sebe i široki vidici. Drugaciji pogled na Srbiju, mnogo vise cenim jedan dan proveden sa porodicom nego ranije. Promocija Srbije na najbolji moguci	Kafa sa mamom. Kafa sa najboljim drugaricama. Pivo sa tatom. Kosarka u Areni. Visoki ljudi. Ljudi koji se vise medjusobno pomazu. Nize cene. O bureku i ajvaru necemo.	Koliko god pricali strani jezik, uvek imamo etiketu 'stranca'. Shvatanje prijateljstva na drugaciji nacin, tj.po potrebi. Visoke cene za ne tako dobar kvalitet usluge. Shvatanje ljubavi i veza takodje na drugi nacin. Parovi pocinju da zive zajedno cesce iz ekonomskih razloga, nego iz ljubavi - jeftinije je da se zivi u dvoje. Neminovno je da se izgube kontakti sa ljudima, iako smo prethodno bili bliski.	Mala plata. Jesam stavila novac na prvo mesto, iako mislim da su kod nekog posla mnogo bitnije kolege, atmosfera na poslu, mogucnost napredovanja. Ali imajuci u vidu da sam se uvek trudila da imam dobre ocene i naporno radila (kao i mnogo ljudi u Srbiji, slazem se) ne mislim da je dovoljno imati 500 evra platu, jer nam ne dopusta da putujemo i nastavimo sa nekim	Volela bih jednog dana da se vratim u Srbiju, jer se nigde ne osecam kao tamo. Isto tkao bih volela da sledeci CEO godisnji odmor provedem putujuci po zemlji, jer mi se cini da to svi zaboravimo. Zivot u inostranstvu mi je omogućio lagodniji zivot i usavršavanje jezika. Stekla sam dosta prijatelja, medju kojima, priznajem, ima najvise Balkanaca :) Evo cetvrta godina da zivim u Francuskoj, i nisam niak duspela da imam prijatelja kao u Srbiji. Ali za sada, dok sam jos na pocetku karijere, planiram da ostanem jos ovde, makar dok ne ispunim uslove da dobijem papire, jer sa

			nacin :) Shvatanje cinjenice da nam nisu svi prijatelji zapravo prijatelji. Da, to je prednost :)			navikama koje smo stekli u inostranstvu. Ljudi postaju sve vise depresivni i nezadovoljni, i retko mogu da razgovaram sa nekim ko je srecan i zadovoljan svojim zivotom (sto u potpunosti razumem), ali nije lako biti u takvom okruzenju. Nemogucnost pricanja stranih jezika. I to naravno zavisi od firme do firme i okruzenja, ali nije isto naravno.	nasim pasosem ne mozemo mnogo.
biologija	25, PhD	Portugal, Boston, USA	Plata, posao u nauci, objavljivanje radova, putovanja, prijatelji sa svih strana sveta...	Jezik, kuća, tvoj grad...	Dosta vremena za sticanje prijatelja, selidbe, najmanje stvari uvek izpočetka..	Male plate, a iste cene kao u ostatku Evrope, loši uslovi za nauku..	
???	32, da bih ziveo zivotom dostojnim coveka	Norveska	Relativno dobro uredjen sistem, bezbedna zemlja, odlicna primanja, lepa priroda	Ne vidim nikakve prednosti	Skup zivot i tendencija da bude gore		U Srbiju se ne bih vraćao dok god je u norveskoj bolje nego u Srbiji. U norvesku nisam otisao da bih bio milioner, vec da imam dobar i jak socijalni sistem iza sebe. Gde su zakoni jos uvek na strani radnika, gde vrata od kuće jos uvek ne moram da zaključavam, gde se postuje rec i postenje se visoko ceni. Gde imam mogucnost da uštedim i da uzmem neplacenog odsustva koliko hocu i da putujem ili radim sta zelim.
obrazovanje i jezici	22-studentska razmena, aupair, radi usavršavanja jezika	Njujork- jer je tu bila porodica u kojoj sam zivela	Savremenije, slobodnije, liberalnije,	Porodica, prijatelji	Stalno pretvaranje, brz zivot	Drzavni sistemi, politika	Njujork mi je u srcu i kad-god budem imala priliku rado ću ga posetiti, jer su mi tamo i prijatelji i porodica (americka), a Srbija je Srbija to se nosi u dusi. Moramo zsjedno svi da predstavimo nasu zemlju kao 'normalnu'. Ja se stalno borim da nas predstavim u pravpm svetlu i da ratbijem predrasude koje mnogi preko bare gaje prema nama. Zato jednog po jednog dovodim u Srbiju, a dalje neka sire :) za 15-ak dana dolazi mi drzgarica iz Njorka ostace na tri meseca u Beogradu, potrudicu se da joj to budu najboljih 3 meseca u zivotu :))) Let's go Serbia :)
elektrotehnika	Sa 23 godine, zbog boljih uslova za rad i napretka u karijeri.	Beograd, Madrid (trenutno zivim u Madridu)	Bolja perspektiva za dalje usavršavanje i napredovanje u karijeri, nebrojano vise projekata koje podrazumevaju nove tehnologije (jer u Srbiji za to para nema),	Porodica i nista vise, nazalost.	Izostanak baba i deda za cuvanje bebe :) Drugih mana nema, ukoliko se pronadjete u zemlji u kojoj ste, sagradite svoj zivot i sagradite svoju	Problem je sistem koji ne funkcioniše, problem je ono sto se vidi i cuje cim se upali bilo koji kanal (posebno, "jedan covak"), zavist, ljubomora, stav prema	Istina je da se u Srbiji sa dobrim poslom u nekoj od internacionalnih kompanija (poput Microsofta), ili osnivanjem sopstvene kompanije, moze mnogo lepo ziveti, ali takvih je nazalost mnogo malo. Moramo imati siru sliku i uporediti

			bolji medjuljudski odnosi (vise postovanja, vise razumevanja, uvazavanje misljenja pogotovo mladih ljudi i manje ljubomore i zavisti), bolje skolstvo, zdravstvo i generalno drzavni sistem.		porodicu, jedini problem koji mozete imati je zdravstvene prirode, sve ostalo je bespotrebno kukanje i nezadovoljstvo za koje su ljudi sami krivi. Ko kaze da se u inostranstvu uvek oseca kao stranac, to kaze jer prvo nije izabrao odgovarajucu zemlju za zivot i drugo ne trudi se da se uklopi. Sto se porodice tice, porodica uvek moze doci u posetu, i mi njima, a i uz pomoc interneta cini mi se da vise komuniciramo sa porodicom sada nego kada smo bili u Srbiji.	uspesnim ljudima, okolina koja kao da ne zeli da napreduje, kao da ne zeli da uziva u zivotu, vec samo da se zali i ne radi nista povodom toga i tako stvara losu atmosferu. I nazalost, ogroman nivo nevaspitanja i neobrazovanja koji se moze sresti svuda u svetu, ali je cini mi se kod nas posebno izrazen.	generalno nivo zivota u Srbiji i u nekoj od zapadnih zemalja. Takodje, Srbija nije samo Beograd. Mislim da je misljenje da su ljudi koji zive u inostranstvu robovi korporacija, koji su usamljeni i nikad prilagodjeni pogresno. Na kraju, najbitnija je porodica i zivot koji covek sam sagradi po svojim merilima i uziva u tome, bilo to u Srbiji ili bilo gde drugde na planeti.
inženjerstvo	28 godina, na doktorske studije	Nemacka, Svedska	Civilizacija i organizovan zivot	Porodica, prijatelji, hrana	Nedostatak porodice i domace hrane	Nedostatak civilizacije i organizovanog zivota	Nikad natrag u Srbiju, to je zemlja bez nade, brod koji je potonuo.
ekonomija	Sa 18 zbog studija	Beč	Plata, komfor zivota, mogucnosti napredovanja, zdravstvo, zastita gradjana, socijalna pomoc, stanovanje itd.	Porodica, drustvo	Socijalizacija	Zdravstvo, skolstvo, korupcija, plate, komfor zivota, uslovi	Inostranstvo pobeđuje u svakom pogledu :) kada Srbija sredi zdravstvo, skolstvo, plate i ljudska prava, bice mozda i okej :)
obrazovanje i jezici	Prvi put sam otisla van zemlje na master studije u Italiji, sa 26 godina. Posle toga, bilo mi je tesko da se vratim na zivot u Srbiji, da ponovo zivim sa roditeljima i dozivela sam tzv. reversed cultural shock. Po zavrsetku duge veze, trebala mi je promena i bila sam spremna na novo iskustvo, spremna da ponovo odem, da se oprobam u nekoj novoj zemlji, novoj kulturi, necemu o cemu sam odavno mastala a sto sam mislila da je sa 29 godina nemoguće. Iskoristila sam poslednju sansu da se priklucim	Italija, Chile	Zivot u razvijenijoj zemlji, mogucnost vece zarade nego u Srbiji, internacionalno islustvo i prilika da upoznam jednu potpuno novu kulturu, nove ljude i usavrsim jos jedan strani jezik.	Prijatelji, porodica, mesta puna uspomena, hranaa!	Nepoznavanje kulture i toga kako stvari funkcionisu. Osecaj kada si ozbiljno bolestan u stranoj zemlji a niko od tvoje porodice ne moze da te vidi jer si 15000 km daleko. Nemogucnost da prisustvujes svim vaznim dogadjajima u zivotu tvojih prijatelja.	Nemogucnost da se uštedi, korupcija na svakom koraku, nezadovoljnost ljudi svuda oko tebe i gledanje kako svi tvoji prijatelji polako odlaze u potragu za boljim zivotom i osecaj da vise nema razloga da ostanes.	S obzirom da zivim u jako dalekoj zemlji, cesto me pitaju kakav je zivot u Chileu. Istina je da ce svuda postojati bolje i losije stvari, i da na kraju, osim u ekstremnim situacijama tipa rata, diskriminacije na rasnom, nacionalnom ili bilo kom drugom nivou i sl, ne menja mnogo gde zivimo, vec kako zivimo i koliko je taj zivot koji vodimo u skladu sa onim o kome mastamo. Nekome prija toplija klima, topliji ljudi, nekome ne. Nekome su tacnost i funkcionalnost sistema vise, nekome manje bitni. U svakom slucaju, ne treba se plasiti probati, kao sto ne treba ni gledati na povratak kao na poraz. Svuda nam moze biti dobro ukoliko se okruzimo pravim ljudima i zivot ispunimo pravim stvarima!

	Aiesecovom Global Teach programu i otisla da predajem engleski u Chileu, gde i dalje zivim.						
dizajn	19, zbog studiranja	Milano, Amsterdam, New York, Bangkok	Sloboda u svakom smislu te reči.	Porodica I prijatelji	Udaljenost od porodice I bliskih prijatelja	Nemogucnost ziveti od svog rada	Live, love & be happy
elektrotehnika	24, stručno usavršavanje	Barcelona (Španija), Ciri (Švajcarska)	uređenost sistema, viši kvalitet života	bliskost sa ljudima, fleksibilnost	stranac si	haos i visok stepen nesigurnosti	gde ostvaruješ svoju ličnu svrhu na najbolji mogući način